اخبار کوتاه

براساس گزارش شش ماهه عملکرد سامانه های بانکداری الکترونیک؛

افزایش ۲۸ درصدی تراکنش‌های اینترنتی در سامانه شاپرک

آمار بانک مرکزی از بانکداری الکترونیک، حاکی از کاهش ۲۱ درصدی تبادل چک در سامانه چکاوک و افزایش ۲۸ درصدی تعداد تراکنش‌های اینترنتی در ۶ ماهه اول امسال است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایرنا، روابط عمومی بانک مرکزی در گزارش گزارش شش ماهه عملکرد سامانه های بانکداری الکترونیک آورده است: «بانک مرکزی در راستای خدمت‌رسانی آنی و سریع با راه‌اندازی سامانه‌های «شتاب»، «شاپرک»، «پایا»، «ساتنا»، «چکاوک» و «صیاد» در حوزه بانکداری الکترونیک، شاهد کسب دستاوردهای سترگی است که نتیجه آن دسترسی سریع و آسان مشتریان نظام بانکی به خدمات بانک‌ها و موسسات اعتباری است. بر این مبنا گزارش عملکرد سامانه های یاد شده در بازه زمانی شش ماهه سال جاری به منظور آگاهی شهروندان منتشر می‌شود.»

براساس این گزارش، در سامانه «چکاوک» تعداد ۴۷ میلیون چک تبادل شده؛ مبلغ این چک‌ها یک میلیارد و ۵۸۲ میلیون تومان است که نسبت به دوره مشابه در سال قبل به ترتیب ۲۱ و ۶ درصد کاهش را نشان می‌دهد.

همچنین در سامانه «شاپرک» تعداد ۲۷ میلیون و ۶۵۸ تراکنش پردازش و مبلغ یک میلیارد و ۴۷۵ میلیون تومان تسویه صورت گرفت که نسبت به دوره مشابه در سال قبل به ترتیب ۲۸ و ۲۶ درصد رشد را نشان می‌دهد.

درسامانه «شتاب» تعداد ۲۰ میلیون و ۴۰۱ تراکنش پردازش و مبلغ ۲ میلیارد و ۲۸۷ میلیون تومان تسویه صورت گرفت که نسبت به دوره مشابه در سال قبل به ترتیب ۲۵ و ۲۷ درصد رشد را نشان می‌دهد.

در سامانه «پایا» تعداد ۸۷۴ میلیون تراکنش پردازش و بیش از یک میلیارد و ۹۰۰ میلیون تومان تسویه انجام شد که نسبت به دوره مشابه در سال قبل به ترتیب ۳۳ و ۳۰ درصد رشد را نشان می‌دهد.

آمارها حاکی از آن است که در سامانه «ساتنا» تعداد ۱۳ میلیون و ۶۰۰ تراکنش با مبلغ ۶ میلیارد و ۱۸۷ میلیون تومان تسویه انجام شد که نسبت به دوره مشابه در سال قبل به ترتیب ۸۲ و ۱۴۴ درصد رشد را نشان می‌دهد.

در شش ماهه اول سال ۱۳۹۸ تعداد تراکنش های سامانه «صیاد» به ۵۳ میلیون و ۷۴۷ رسید که نسبت به دوره مشابه سال قبل ۴۱۶.۴۹ درصد رشد را نشان می‌دهد. رشد تعداد این تراکنش‌های تحت تاثیر راه‌اندازی سرویس استعلام می‌باشد که در شش ماهه اول سال ۱۳۹۷ هنوز راه اندازی نشده بود.

شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران اعلام کرد؛

حذف ترکیبات سرطان‌زا از بنزین تولیدی کشور

براساس اعلام شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، ترکیبات آرومانیک که سرطان‌زا شناخته می‌شوند به طور کامل از تمامی بنزین تولید کشور از یورو ۲ گرفته تا یورو ۵ حذف شده و به استاندارد یورو ۵ رسیده است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایرنا، هر زمانی که آلودگی هوا در کلان شهرهای مختلف و به ویژه پایتخت کشور اتفاق می‌افتد، موضوع ترکیبات بنزین و ناسالم بودن این ترکیبات به پیش کشیده شده و بنزین به عنوان متهم اصلی آلودگی هوا معرفی می‌شود.

این در حالی است که آمارهای مختلف از وزارت نفت تا سازمان ملی استاندارد و سازمان حفاظت محیط زیست نشان می‌دهد که ترکیبات بنزین توزیعی در کلان شهرهای کشور استاندارد بوده و حتی ترکیبات گوگرد آن که باید حدود ۵۰ پی پی ام باشد، در تهران ۲۹ پی پی ام است.

علاوه بر ترکیبات گوگرددار که برای خودرو و سلامت انسان می‌تواند مضر باشد، ترکیبات الفینی موجود در بنزین نیز در تمام تولیدات بنزین کشور پایین آمده است.

اما بر اساس اعلام شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، مهمترین فاکتور در اصلاح ترکیبات بنزین حذف ترکیبات آرومانیک از بنزین مانند بنزن است که علاوه بر آسیب به خودرو، برای سلامتی نیز مضر بوده و سرطان‌زا است. از همین رو در فرآیند تولید بنزین در پالایشگاه‌ها، ترکیبات آرومانیک در تمامی بنزین‌های تولیدی از بنزین یورو ۲ تا بنزین یورو ۵ در حد استاندارد بنزین یورو ۵ رسیده است.

از سوی دیگر اکنون ظرفیت تولید بنزین یورو ۵ در کشور ۵۵ میلیون لیتر در روز است که شامل ۴۵ میلیون لیتر در پالایشگاه ستاره خلیج فارس، ۳ میلیون لیتر در پالایشگاه تبریز و ۷ میلیون لیتر در پالایشگاه تهران است.

این در شرایطی است که وزارت نفت موظف به توزیع بنزین یورو ۴ در ۸ کلانشهر کشور است اما در حال حاضر بنزین با استاندارد یورو ۴ و یورو ۵ علاوه بر ۸ کلان شهر کشور، در ۱۰ شهر دیگر مانند اراک، خمین، آبادان، کرمان و ... نیز توزیع می‌شود و با این حساب تعداد شهرهایی که به بنزین با استاندارد یورو ۴ و یورو ۵ دسترسی دارند به ۱۸ شهر در کشور رسیده است.

با این حال همچنان خودروسازان در تلاشند تا با ادعای اینکه وزارت نفت بنزین یورو ۵ تولید نمی‌کند تقصیر آلودگی را به جای خودروهای بی کیفیت بر گردن سوختی بیاندازند که از استانداردهای لازم برخوردار است.

تقی‌پور:

گمرک و اموال تملیکی "ذرت‌های آلوده" را تعیین تکلیف کنند

مدیر دفتر ارزیابی کیفیت کالاهای صادراتی و وارداتی سازمان ملی استاندارد ایران، گمرک و سازمان اموال تملیکی را مسئول تعیین تکلیف وضعیت ذرت‌های آلوده اعلام کرد و گفت: هر مرجع، رسانه و فردی که معتقد است ممکن است این کالا ترخیص شده باشد، می‌تواند از آن بازدید کند. وی همچنین درباره انتشار پیام صوتی مبنی بر مرگ یک کودک بر اثر مصرف ذرت توضیح داد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، سال ۱۳۹۵ حدود ۱۲۰ هزار تن ذرت وارد بندر امام (ره) شد که با انجام آزمایش‌های متعدد از سوی سازمان ملی استاندارد، وجود سم آفلاتوکسین بالا در این محموله اثبات شده و گواهی انطباق برای این محموله صادر نشد.

به دنبال آن ۱۲ مرداد ماه امسال رئیس سازمان ملی استاندارد ایران اعلام کرد که "رئیس‌جمهوری دستور توقف واردات ذرت‌های آلوده به کشور و برخورد قضایی با متخلفان را صادر کرده و تکلیف کرده است که اگر این محموله مرجوع نشود، باید امحا شود". با این وجود در میانه آبان‌ماه شایعاتی درباره ورود این ذرت‌های آلوده به کشور منتشر شد.

در این رابطه تقی تقی‌پور - مدیر دفتر ارزیابی کیفیت کالاهای صادراتی و وارداتی سازمان ملی استاندارد ایران - در گفت‌وگو با ایسنا، در پاسخ به اینکه چرا این گندم‌های آلوده تاکنون امحا نشده‌اند؟ اظهار کرد: سازمان ملی استاندارد فقط مسئول تعیین انطباق یا عدم انطباق با استاندارد ملی جمهوری اسلامی ایران است و اگر به هر دلیلی کالایی با استاندارد ملی جمهوری اسلامی ایران منطبق نباشد، سازمان گواهی عدم انطباق آن را صادر می‌کند که یعنی آن کالا حق ورود به کشور را ندارد.

وی افزود: وضعیت ذرت‌های آلوده باید از سوی گمرک و سازمان امور تملیکی تعیین تکلیف شود و مشخص شود که آیا محموله ذرت‌های آلوده باید به کشورهای مبدا مرجوع شود یا مجدداً به کشور دیگری صادر شود یا به دلیل مشکلات زیست محیطی امحا شود.

این مقام مسئول در پاسخ به اینکه "چرا با وجود اینکه بیش از سه سال از این موضوع گذشته تصمیمی در این رابطه گرفته نشده است"؟ تصریح کرد: مرجع پاسخگویی به این سوال گمرک و سازمان اموال تملیکی است.

به گفته تقی‌پور، واردکنندگان در همان سال‌های ابتدایی ورود محموله به کشور از سازمان ملی استاندارد شکایت کردند و این سازمان با مراجعه به مراجع قضایی و دیوان عدالت اداری براساس استاندارد ملی ایران توضیحاتی ارائه کرده و رای دادگاه نیز تاکنون به نفع این سازمان صادر شده است.

وی در ادامه تاکید کرد که گواهی عدم انطباق این کالا بر اساس استاندارد ملی ایران صادر شده و زمان تدوین این استانداردها همه عناصر مرتبط با آن همچون تولیدکننده، صادرکننده، واردکننده، مصرف‌کننده، عناصر دانشگاهی، ذی‌نفعان و خبرگان اعلام نظر می‌کنند و در نهایت به یک اتفاق نظر می‌رسند که تبدیل به استاندارد ملی می‌شود که بعد از ابلاغ، این استاندارد برای همه لازم‌الاجرا است.

به گفته مدیر دفتر ارزیابی کیفیت کالاهای صادراتی و وارداتی سازمان ملی استاندارد ایران، هشت شرکت دولتی و خصوصی محموله ذرت‌های آلوده را به کشور وارد کردند.

وی در پاسخ به سوالی درباره یک پیام صوتی که در گذشته در فضای مجازی منتشر شده و در آن گفته شده بود که کودکی بر اثر مصرف ذرت فوت کرده، تاکید کرد که برای ورود هیچ کدام از ذرت‌های آلوده به کشور تاکنون مجوزی صادر نشده است.

تقی‌پور با اشاره به دپوی این محموله در بندر امام (ره)، تصریح کرد: این محموله حدود ۱۴۵ هزار تنی قابل پنهان کردن نیست و هر مرجع، رسانه و فردی که معتقد است ممکن است گمرک این کالا را ترخیص کرده باشد، می‌تواند از آن بازدید کند.

دبیر ستاد اقتصاد مقاومتی وزارت صمت:

نباید ارزش آفرینی صنایع از طریق انقلاب دیجیتال فراموش شود

دبیر ستاد اقتصاد مقاومتی وزارت صنعت، معدن و تجارت با اشاره به اهمیت پروژه های اقتصاد مقاومتی در شرایط حساس کنونی، ورود بیشتر بخش خصوصی به این پروژه ها را ضروری دانست.

به گزارش پیام آشنا، «فرحناز رافع» در هفتاد و دومین نشست کارگروه اقتصاد مقاومتی استان البرز گفت: برعلم نافع بنا به فرموده مقام معظم رهبری بسیار تاکید کرده و باور داریم صنایع ما نیز باید همپای با دانش، بروزرسانی شوند.

«رافع» اظهار کرد: اتصال صنعت و دانش لازمه موفقیت بخش تولید بوده و باید نسبت به مقوله پیوند صنعت و دانشگاه نگاه ویژه داشت. وی تصریح کرد: انقلاب دیجیتال ظرفیت های فراوانی در حوزه ارزش آفرینی به وجود آورده که در بخش صنایع نیز باید به آن توجه کنیم چون در غیر اینصورت تا سال ۲۰۲۵ صنایعی که این مهم را به دست فراموشی بسپارند محکوم به شکست خواهند بود. دبیر ستاد اقتصاد مقاومتی وزارت صنعت، معدن و تجارت ادامه داد: ظرفیت های قابل توجهی در دانشگاه ها وجود دارد که باید با برنامه ریزی منسجم در این زمینه عمل کرد.

«رافع» در خاتمه بیان کرد: باید چالش ها و موانع بر سر راه طرح های اقتصاد مقاومتی به صورت جدی مورد بررسی قرار گیرد. البته مهم ترین عنصر تحقق اقتصاد مقاومتی، بخش خصوصی است که باید راه برای حضور این بخش در عرصه اقتصاد فراهم و هموار شود.

مدیر کل راه و شهرسازی البرز خبر داد:

شروع ثبت نام طرح اقدام ملی در البرز

مدیر کل راه و شهرسازی استان البرز از شروع ثبت نام طرح اقدام ملی و شرایط متقاضیان این طرح خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، تقی رضایی در این خصوص گفت افراد متقاضی برای ثبت نام در طرح اقدام ملی باید دارای شرایط ذیل باشند:

۱- متقاضی و افراد تحت تکفل، فاقد زمین مسکونی یا واحد مسکونی (از ۱۳۸۴/۰۱/۰۱ به بعد) بوده و از تاریخ ۱۳۵۷/۱۱/۲۲ از هیچ یک از امکانات نهادهای عمومی غیردولتی مربوط به تأمین مسکن شامل زمین، واحد مسکونی و یا تسهیلات یارانه‌ای خرید و یا ساخت واحد مسکونی استفاده نکرده باشد.

به عبارتی سبز بودن فرم «ج» در استعلام از سامانه مربوطه (موضوع ماده یک آیین‌نامه اجرایی قانون ساماندهی عرضه و تأمین مسکن). - متقاضی متأهل و یا سرپرست خانوار.- زنان خودسرپرست مشروط به داشتن حداقل ۳۵ سال سن- دارای حداقل ۵ سال سابقه سکونت در پنج سال اخیر در شهر مورد تقاضا.

در شهرهای جدید سابقه سکونت حداقل ۵ سال در شهر جدید مورد تقاضا و یا در شهر مادر ملاک است.- نداشتن منع قانونی برای دریافت تسهیلات بانکی (نظیر چک برگشتی، تسهیلات معوقه و ...)- توانایی تأمین هزینه ساخت مسکن (مازاد بر تسهیلات بانکی)- امکان سپرده گذاری حداقل سی درصد هزینه ساخت مازاد بر تسهیلات بانکی، در خصوص متقاضیان واجد شرایط بر اساس اعلام دستگاه یا نهاد مربوطه- توانایی پرداخت اقساط ماهیانه بانکی تسهیلات دریافتی.

مدیر کل راه و شهرسازی همچنین اعلام کرد زمان ثبت نام این طرح در استان البرز از ساعت ۱۰:۰۰ صبح امروز لغایت ساعت ۲۴:۰۰ یکم دی ماه ۹۸ می باشد و متقاضیان می توانند از طریق مراجعه به سایت alborz.mrud.ir و یا tem.mrud.ir نسبت به نام نویسی اقدام نمایند.

شرکت گاز البرز برگزار کرد؛

آیین افتتاحیه سومین دوره جایزه سرآمدی و بهبود مستمر شرکت گاز البرز

ارزیابی سومین دوره جایزه سرآمدی و بهبود مستمر در شرکت گاز استان البرز شروع شد.

به گزارش پیام آشنا، حسین تقی نژاد، مدیرعامل شرکت گاز استان البرز، در آیین افتتاحیه سومین دوره جایزه سرآمدی و بهبود مستمر شرکت گاز استان البرز خاطر نشان کرد: در این ارزیابی باید به درون خود رجوع کنیم و بدانیم چه کرده ایم؟

وی با بیان اینکه هدف از خلقت انسان دست یافتن به تعالی است گفت: انسان متعالی موجب می شود سازمان متعالی شود. سازمان ها مینیاتوری از جوامع هستند، در نتیجه جامعه متعالی می شود. تلالو یک جامعه متعالی آن است که انسان را متعالی می کند و این چرخه سالم تکرار می شود که یک جامعه متعالی به معنای واقعی و توسعه یافته شکل می گیرد.

تقی نژاد در ادامه با اشاره به ویژگی های شرکت گاز استان البرز گفت: با شکل گرفتن شرکت گاز استان البرز در سال ۱۳۹۴ قدم به این استان گذاشتم و در حال خدمت هستم.

وی ویژگی شرکت گاز استان البرز را توسعه گازرسانی و نگهداشت دانست و گفت: با توجه به مهاجر پذیر بودن استان البرز و رشد جمعیت ۳ درصدی به دلیل همجواری آن با استان تهران، هر ساله حدود ۴۰ هزار مشترک جدید اضافه می شود. پس ما در کنار توجه به موضوع نگهداشت، باید به توسعه نیز ورود کنیم.

مدیرعامل شرکت گاز استان البرز، شهرک صنعتی اشتهارد را بزرگترین شهرک صنعتی خاورمیانه دانست و خاطرنشان کرد: در آینده ای نه چندان دور، استان البرز، به دلیل فاصله کوتاهش با پایتخت قطب اقتصادی کشور خواهد شد.

تقی نژاد تصریح کرد: با این چشم انداز برای رسیدن به هدف، نیازمند یک استراتژی هستیم. این استراتژی در شرکت های گاز استانی، رساندن گاز به نحو ایمن، مطمئن و مطلوب به دست مشتریان است.

مدیرعامل شرکت گاز استان البرز اظهار کرد: برای رسیدن به این هدف نیازمند خط انتقال گاز بودیم که خط انتقال بوئین زهرا-کرج، به طول ۶۵ کیلومتر در حال احداث است. این خط انتقال گاز با اعتباری بالغ بر ۳۰۰ میلیارد تومان با نگاهی ۵۰ ساله برای تامین گاز طبیعی در سه بخش صنعت، کشاورزی و خدمات ایجاد شده است که تا کنون حدود ۴۰ کیلومتر از این خط انتقال احداث شده است.

وی تصریح کرد: ما با تبیین نقشه راه قرآیندها، مسائل و مشکلات را پشت سر گذاشتیم. با داشتن سرمایه اجتماعی، مسئولیت اجتماعی های خوبی را به انجام رساندیم که خود ایجاد اعتماد می کند.

وی با بیان اینکه بزرگترین هدف ما رضایت مشتریان است خاطر نشان کرد: کارکنان شرکت گاز استان البرز از فرصت پیش آمده کمال استفاده را در جهت بهبود فعالیت های شرکت خواهند کرد.

همچنین مهدی زاده حسین، مدیرتعالی و مدیر منابع انسانی شرکت گاز استان البرز با اشاره قدمت این شرکت گفت: گرچه این شرکت نوپا است ولی تاسیسات این شرکت بالای ۳۰ سال قدمت دارد.

وی با بیان اینکه اولین گازرسانی در استان البرز در سال ۱۳۶۷ به بهره برداری رسید، خاطر نشان کرد: استان البرز با توجه به جمعیتش، ۴ درصد مشترکین گاز کل کشور را شامل می شود و در این زمینه رتبه دهم را دارد.

مدیرتعالی و مدیر منابع انسانی شرکت گاز استان البرز تصریح کرد: در بخش فروش نیز ۳ درصد فروش گاز در کل کشور به شرکت گاز استان البرز اختصاص دارد که رتبه ۱۴ در بین سایر گازهای استانی را به خود اختصاص داده است.

زاده حسین در پایان تاکید کرد: ما خود را سازمانی رهسپار تعالی می دانیم و در این راستا از هیچ کوششی دریغ نخواهیم کرد.

گفتنی است در این آیین اعضای هیات مدیره شرکت گاز استان البرز، دبیران تعالی سازمان و تیم ارزیابی شرکت ملی گاز ایران حضور داشتند.

دومین جلسه کارگروه اطلاع رسانی و فرهنگ سازی صیانت از منابع آب البرز برگزار شد

جلسه کارگروه اطلاع رسانی و فرهنگ سازی طرح صیانت منابع آب استان در محل سالن جلسات صدا و سیمای مرکز البرز با حضور تمام اعضا از جمله نمایندگانی از شرکت آب منطقه ای البرز برگزار شد.

به گزارش پیام آشنا، در این جلسه که با محوریت موضوع راهکارهای اطلاع رسانی سریع و منسجم و پیوسته برگزار شد، معاون سیمای البرز با بیان اینکه صدا و سیما با تمام امکانات و ظرفیتهای اطلاع رسانی و فرهنگ سازی خود برای حفظ و صیانت از منابع ارزشمند آب تلاش خواهد کرد تا اطلاعات دقیق و شفاف در اختیار مردم قرار گیرد.

در ادامه این نشست سازمان تبلیغات اسلامی استفاده از پتانسیل اطلاع رسانی و تبلیغی روحانیون در شهرها و روستا های استان را با اهمیت تلقی نمود و افزود: برای حفاظت از منابع آب از تمامی ظرفیت ائمه جمعه و جماعات استفاده خواهیم نمود و در این زمینه برنامه هایی داریم. نماینده دادگستری استان نیز خواستار شد که تشکیل این جلسات با حضور اعضای اصلی صورت گیرد تا روند هماهنگی ها و تصمیم گیری ها تسریع شود.

رئیس اداره برق فردیس اعلام کرد؛

اجرای طرح جهادی تعویض کنتورها در فردیس

رئیس اداره برق شهرستان فردیس اعلام کرد: به منظور کاهش تلفات و بهینه سازی تامین برق، طرح جهادی تعویض کنتورهای فرسوده و قدیمی و تامین روشنایی معابر شهری در این شهرستان به اجرا درآمد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایرنا، امیر کاظمی افزود: در اجرای این طرح ۱۷۰ نفر در قالب ۴۵ گروه از کارکنان برق استان البرز مشارکت کردند.

وی اظهار کرد: به منظور اصلاح و بهینه سازی روشنایی و ارتقا سطح کیفی معابر ۱۵۰ چراغ روشنایی بلوار طالقانی فردیس به طول ۲ کیلومتر تعویض شد.

کاظمی با اشاره به اینکه در اجرای این طرح یک هزار و ۲۰۰ تست کنتور برای تعمیر و تغییر نام به درخواست مشترکان انجام می شود، گفت: ۶۰۰ کنتور جدید و ۸۰۰ کنتور معیوب به درخواست مشترکان تعویض و نصب شد.

وی هدف از اجرای این طرح را کاهش زمان انتظار مشترکان، تجهیز و نصب لوازم اندازه گیری، کاهش تلفات و بهینه سازی و تقویت تامین برق دانست.

رئیس اداره برق شهرستان فردیس گفت: از ابتدای امسال تاکنون ۶ هزار و ۴۰۰ انشعاب برق به مشترکان واگذار شده است.

وی موضوع بهینه سازی روشنایی معابر را با هدف افزایش رضایتمندی مردم و تامین روشنایی مطلوب مهم خواند و خاطرنشان کرد: با رعایت دستورالعمل اصلاح و بهینه سازی شبکه‌های روشنایی معابر یعنی مدیریت مصرف صحیح و صرفه جویی انرژی الکتریکی بدون کاهش کیفیت و خدمات، تا کنون با تلاش اکیپ‌های بهره برداری پروژه اصلاح و بهینه سازی روشنایی معابر شامل تعویض چراغ‌های خیابانی و لامپ‌های معیوب، تعویض استارتر، ترانس و حباب‌های شکسته و همچنین شستشوی چراغ‌ها اجرا شد تا به میزان قابل توجهی سطح کیفی و راندمان روشنایی معابر شهری فردیس را ارتقا بدهیم.

یادداشت

تحلیلی بر تحولات فقر در ایران

مطالعات حوزه فقر نشان می‌دهد که طی سال‌های گذشته نرخ فقر در کشور افزایش یافته است و از سوی دیگر نیز تحولات شاخص فقر چندبعدی نشان می‌دهد که فقر درآمدی بیشترین سهم را در مولفه‌های فقر دارد و سهم آن نیز مستمرا در حال افزایش است.

مطابق یافته‌ها همچنین ترکیب سنی فقر نیز نشان از گسترش فقر در پایین هرم جمعیتی کشور دارد.

تحولات شاخص‌های فقر و چشم‌انداز آینده آن، ضرورت بازنگری در سیاست‌های جاری و تدوین یک راهبرد جامع مقابله با فقر را نشان می‌دهد. طی ادوار گذشته، دولت‌ها اغلب از طریق تمرکز مستقیم بر توسعه زیرساخت‌های آموزش و بهداشت و همچنین توزیع مستقیم منابع تلاش کردند تا مانع گسترش فقر شوند و تا حدودی نیز موفق بودند. اگرچه سیاست‌های مقابله با فقر تا مدت‌ها توانسته بود مانع گسترش فقر شود، ولی در سال‌های اخیر، روند فقر در کشور رو به افزایش گذاشته است. گسترش فقر، علل مختلفی دارد که در این یادداشت به آن اشاره می‌شود:

۱- تنگنای مالی دولت

طی دهه‌های گذشته دولت‌ها به پشتوانه درآمدهای نفتی و از طریق توزیع منابع زیرزمینی در جهت توسعه زیرساخت‌های بهداشت، آموزش، مسکن و نظایر آن، توانستند تا حدودی ابعاد غیردرآمدی رفاه خانوار را بهبود دهند. این مساله در شاخص‌های چندبعدی فقر انعکاس دارد؛ به‌طوری که سهم ابعاد غیردرآمدی فقر در شاخص فقر چندبعدی کمتر از سهم فقر درآمدی است. در واقع اگرچه تاکنون رشد اقتصادی و رشد درآمد سرانه و منافع حاصل از بازتوزیع درآمد ملی نتوانسته است منشأ بهبود رفاه خانوار باشد، ولی در عوض برخی خدمات رفاهی عمومی در حوزه‌های مسکن، بهداشت و آموزش، توانسته است رفاه نسبی خانوارها را تامین کند.

در سال‌های اخیر در اثر عوامل مختلف از جمله تحریم‌های خارجی، کاهش درآمدهای نفتی، ناکارآیی سیاست مالی دولت و بدهی‌های انباشته دولت توان دولت برای ایجاد رفاه از طریق سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های عمومی کاهش یافته است و بودجه عمومی دولت از این پس ظرفیت کافی برای ممانعت از گسترش فقر ندارد. کاهش توان مالی دولت برای بهبود کیفیت کالای عمومی یا کمبود منابع عمومی برای توزیع مستقیم بین خانوارها، باعث شده است که به تدریج، کیفیت و کمیت زیرساخت‌ها و خدمات عمومی کاهش یابد و به تبع آن سایر ابعاد غیردرآمدی فقر گسترش پیدا کند. این مساله به معنی افزایش فقر چندبعدی و افزایش شدت فقر در آینده نزدیک خواهد بود.

۲- سیاست‌های تشدیدکننده فقر

برخی از سیاست‌های حمایتی فعلی، نه تنها منجر به اتلاف منابع عمومی شده، بلکه حتی زمینه تشدید فقر را نیز فراهم کرده و به جای کمک به بهبود رفاه جامعه، در عمل به گسترش فقر و افزایش نابرابری منجر شده است.

به‌عنوان مثال سیاست بازار انرژی و یارانه قیمتی حامل‌های انرژی، از یک طرف منابع اقتصاد را به سمت دهک‌های درآمدی بالاتر هدایت کرده و نابرابری را تشدید کرده و از سوی دیگر، سیاست‌های بازار انرژی موجب شده است که منابع بالقوه درآمدی بودجه عمومی کاهش یابد و در نتیجه، کسری بودجه ساختاری دولت به منابع بانک مرکزی منتقل شود و زمینه تورم مزمن اقتصاد ایران شکل بگیرد.

در مورد سایر سیاست‌های حمایتی مانند سیاست تخصیص ارز ترجیحی، تسهیلات تکلیفی بانک‌ها، خریدهای تضمینی و نظایر آن نیز می‌توان گفت این‌گونه سیاست‌ها که به ظاهر با هدف حمایت از خانوار طراحی شده، در عمل به ناترازی مالی دولت و تشدید ناترازی بانک‌ها و انتقال این ناترازی‌ها به متغیرهای پولی و در نتیجه شکل‌گیری تورم مزمن منجر شده است. سیاست‌های حمایتی نادرست و ناکارآمد، علاوه بر اتلاف گسترده منابع عمومی و ایجاد ناکارآیی در اقتصاد، عملا به واسطه ایجاد تورم مزمن و تضعیف رشد اقتصادی، ناخواسته به گسترش فقر منجر شده‌اند.

۳- استهلاک ظرفیت‌های رشد اقتصادی

در بلندمدت رشد اقتصادی بالا و پایدار می‌تواند مهم‌ترین نقش را در کاهش فقر ایفا کند؛ ولی شواهد آماری نشان می‌دهد که اقتصاد ایران دچار استهلاک ظرفیت‌های رشد شده است. نرخ سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران از سال ۱۳۸۷ به بعد مستمرا کاهش یافته است. کاهش نرخ سرمایه‌گذاری باعث شده است که در سال‌های اخیر، تشکیل سرمایه ناخالص سالانه به میزانی کمتر از استهلاک سالانه دارایی‌های ثابت اقتصاد برسد. چنین روندی موجب شده است که ظرفیت‌های مولد اقتصاد و به دنبال آن رشد اقتصادی کاهش یابد. کاهش رشد اقتصادی به طور آشکار از مقطع زمانی ۱۳۸۷ به بعد قابل مشاهده است؛ به طوری که از سال ۱۳۸۷ تا پایان ۱۳۹۸، میانگین رشد اقتصادی در کشور، اندکی بیش از صفر بوده که بسیار کمتر از میانگین بلندمدت است.

کاهش رشد اقتصادی، به طور مستقیم و غیرمستقیم بر گسترش فقر موثر است. اثر مستقیم کاهش مستمر رشد اقتصادی بر کاهش درآمد سرانه و کاهش سطح رفاه خانوار و افزایش نرخ فقر و شدت فقر انعکاس می‌یابد. تولید ناخالص داخلی سرانه کشور به قیمت‌های ثابت، طی یک دهه گذشته روندی نزولی داشته تا جایی که این متغیر در سال ۱۳۹۸ به سطحی کمتر از سال ۱۳۸۷ رسیده است. شیب کاهش متغیر مذکور در دو سال گذشته بیشتر شده است.

اثر کاهش رشد اقتصادی و کاهش تولیدناخالص داخلی سرانه، به شاخص‌های رفاه خانوار تسری یافته است. به‌عنوان مثال، متوسط هزینه یک خانوار شهری به قیمت‌های ثابت، طی یک دهه گذشته روند نزولی داشته است. اقتصاد ایران با استهلاک و تضعیف ظرفیت‌های رشد اقتصادی مواجه شده که آن نیز موجب شده است سطح درآمد سرانه و سایر شاخص‌های رفاه کاهش یابد. کاهش درآمد سرانه موجب شده که روند افزایش فقر درآمدی خانوار تشدید شود و در نتیجه آن، نرخ فقر و شدت فقر افزایش یافته است.

حمید آذرمند